

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

Gravis occupatio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

Matutino tempore respondentes persolvere, nec obligetur mane, ex probabili sententia Vesperas & Completorium recitare, praeveniendo tempus; nihilominus, si mane imbecillis existat, timeatque sibi recitationem, à toto officio absolutè, ut ex dictis patet, excusabitur.

Hinc luscus, & quicumque ex oculis laborat, timet videndi vim ex legendo paulatim deperdere, Horas Canonicas ne legat.

14. Quid si hic luscus, vel ille valetudinarius legat voluntarie fabulas, vel historias, omittit autem Officium, peccabitne; Respondeo non peccaturum contra obligationem recitandi Officium; ita utque Sanch. apud Pelliz. tom. 1. tr. 5. c. 8. n. 166. quia ab illo jam excusatur, sicuti non peccat contra præceptum jejuniij, qui ex infirmitate commedit carnes, sed ex gula concupiscentia commedit pisces. Verum, quemadmodum hic peccat contra charitatem in se ipsum, si multum ei nocent pisces, ita peccaturum non ambigo illum, qui fabulas cum famitatis detrimento legit: quod, tamen detrimentum saltem notabile raro evenit, quia hisce Lectionibus, quantum est ex hoc capite, recreatur animus, non multum opprimitur.

Quarta difficultas.

De nocimento dubio. Remissivè.

15. Quid faciendum, quando omnibus pensatis tu, vel etiam Medicus accipite remanetis, an sit allatura notabile nocimento horarum persolutio? Resp. de hac re dictum esse satis sup. lib. 1. c. 3. §. 7. v. Hor. Canon. n. 2.

Gravis Occupatio.

16. Ut occupatio superveniens ab recitando excuset, gravissime, ac necessaria debet? gravis, inquam, sive in re pertinente ad animæ salutem, sic etiam ad honorem, vitam, fortunam: ita Suar. Vasq. Laym. aliique apud Bon. mox citandum.

Ex hoc ergo capite excusantur communiter recitaturi publicam Lectionem in concursu ad Cathedram, vel ad Doctoris lauream acquirendam; Item concionatores, atque Confessarii, quando nec concionem, nec confessionem sine nota vel scandalo queunt omittere, nec simul cum illis Officium persolvere. Sed quid erit in magna frequentia confessionum exposcentium? Karissimè hanc solam excusationem admitto, quia ex una parte facile potest differri in alium diem aliquorum confessio (nisi forte non posset in magno lubio, ubi pauci essent Confessarii) & ex alia parte congrua est unius, vel alterius Horæ vacatio à confessionibus, ut quod Orationi debetur, exsolvatur.

17. Illud admitto libens, si quis bona fide Officium remisisset ad finem diei, ad unam vel alteram scilicet horam ante mediam noctem, & ad Confessionem, vel Communionem, vel etiam Extremam-Vinctionem moribundo conferendam, advocaretur, admitto, inquam, si ad unumque, id est, ad Officium, & talia Sacramenta ministranda tempus non superat, posse Officium negligere, & ad morientem evolare, etiamsi non sit Parochus tunc enim elæcet clara necessitas, quæ certè non est in vulgaribus Confessionibus, vel Communionibus.

18. Sacerdoti pauperi tum demum hanc excusationem indulgerem, quando extrema, vel etiam gravis necessitas victum quærendi, ita illum opprimeret, ut nequiret vitæ necessaria invenire, & Officium persolvere. Sed quando Sacerdotibus patrimonio communiter fruentibus tam acerba fors necessitatis?

19. Audi hic, amice Lectori, faciem casum, non tamen facilis solutionis: Remisit bona fide quidam Parochus gravibus dissentis per diem negotiis, recitationem horarum parvarum simul cum Vesperis & Completorio in ultimam horam ante mediam noctem; forte autem erat dies Iovis, quando reversus domum incenatus,

voluit hac intentione cibo se reficere, ut absoluta per diem horam, Officium recitaret alia media hora, quæ ante mediam diei sequentis jam superflua erat. Vix sed ad mensam, cum vocatur ad audiendam confessionem ejusdem forte graviter de nocte in subita rixa vulnerari. Adolat, audit ritè confessionem, domumque redit, sub eam temporis angustiam, ut semihorula, quæ supererat ante noctem intempestam non sufficeret ad utrumque, quod ipsi erat præstandum, nempe ad cenandum, & certè cum carnibus (impediente enim die Veneris expirabat dies Iovis) & ad Officium persolvendum. Quid ergo faciet Parochus, præsertim volens die sequenti sacrificium ritè jejunos celebrare?

Si de consilio hic ageretur facile isti hoc consilium daret, ut jejunus & incenatus horas aliàs solito, Deo gratias persolveret: sed de obligatione agimus, non de consilio. Obstringamne hunc jejunare nolentem? Ius cenandi, quo homo fame, & negotiis oppressus gaudet, dixerimne necessitatem levem, an potius gravem? Deinde. Quid melius, recitatio Hæc officij; an sacrificium diei sequentis, quod omittit abque dubio deberet Parochus, si propter recitationem comedere ante mediam noctem non posset; facile enim comederet, si non carnes, certè pisces post mediam noctem, ac propterea ad sacrificium peragendum ineptus erit. Hæc & familia expendet, & pueri cum decemito: ergo ad utiliora progredior.

20. Si gravem occupationem (idem dic de quolibet alio impedimento) manè, verbi gratia, prævideas, obligaberis sine Officium prævenire, & totum manè recitare.

Respondeo ita, cum Suar. tom. 2. de rel. lib. 4. de Hor. Can. c. 28. n. 28. & 36. Azor. p. lib. 10. c. 13. q. 15. Bonac. disp. 1. de Hor. Can. q. 5. p. 2. 2. aliisque ab eodem relatis; quia præceptum de officio peccando non urget solum suis correspondentibus horis, sed toto die: est enim unicum præceptum totius diei. Quoniam ergo toto die, atque ad eam in qualibet ejus parte urget præceptum, obligaberis manè, si serò non potes, vel serò, si non potes manè: sicut qui prævidet die festo, se non posse adesse Sacro circa meridiem, posse autem manè, adesse obligabitur, & contra, ut à nobis dictum est, in opus de comm. c. 4. §. 4. n. 39.

Scio primo Emanuèlem Sà v. Hor. Can. num. 1. in gemina impressione (nam in expurgata expunctum est) sic habere: Nec tenetur ad Horas qui urgente negotio est impeditus, huic enim sufficit recitare horas temporis non impediti.

Scio item secundo nonnullos, ut Henriquez, Sanchez, Diarum apud Pellizzar. tom. 1. tract. 3. c. 5. n. 119. uti distinctione, & velle te obligari quidem ad prævenendum, impedimentum est à te voluntariè apponendum, non verò si tibi sit involuntarium: unde laboratus à meridie febris quartana non obligatur (inquiunt) manè, etiamsi bene valeat recitare Vesperas & Completorium, quia hoc impedimentum involuntarium est: at iter acturus obligatur, quia iter est impedimentum voluntarium: Scio, inquam, hæc, sed certè hoc posterius dictum, ejusque distinctionem video esse probabilem, id quod ego supra admisi num. 13. ex Pellizzario: At illud prius propter rationem modò à nobis allatam, admittere non possum.

21. Nec obstat Officium esse dictum per diversas horas, id enim factum est propter significationem, non verò propter obligationem, quasi partis Officij recitatio sit addita uni horæ. Si enim ita esset, transacta illa hora non obligaretur quis partem Officij illi horæ respondentem recitare, sicuti transacta die Dominica, non obligamur amplius Missæ interesse, quod nullus dixit. Quæ ratione non possit quis nunc suscipere voluntarium impedimentum, quo prævidet se impediendum à crastina recitatione officij, & habes apud Bonacin. loco citato, & nos universim de hoc egimus in opus de Sacrif. Missæ, lib. 3. cap. 6. §. 2. & iterum infra lib. 4. cap. 2. §. 2. à num. 5. cum de Auditione Sacri.

11. Petes, quando grauis occupatio impedit solam Officij partem, quæ ratione obligabitur ad aliam partem recitandam? Respondetur ea ratione, quæ diximus paulo ante à num. 13. de infirmis licet etiam Sanchez tom. 2. de rel. lib. 4. cap. 18. à num. 12. eam doctrinam solum tractat ad infirmum exculandum, tamen Castropalaus tom. 2. de rel. lib. 4. cap. 18. à num. 4. eam extendit ad quamlibet aliam occupationem, & merito; par enim videtur ratio, ut ex illius dictis constet, dummodo firma remaneant quæ à num. 10. dicta sunt.

Dispensatio.

13. Dispensatio de Horis Canonicis non percurrere potest considerari, vel ut concedenda à Summo Pontifice, vel ab Episcopo, vel à Prælati Regularium singuli separatim.

Dispensatio à Summo Pontifice.

Dispensatio etiam sine causa à Summo Pontifice concessa, valida est, ac sufficienter excusat hominem ab horum solutione. Sylu. Tol. Nay. & passim, apud Bon. d. 1. de Hor. Can. q. 1. p. 2. n. 5. Ratio est, quia valide Pontifex dispensare potest in iis, quæ sunt de iure positivo Ecclesiastico, quale est hoc, de quo agimus ut fatetur omnino: sic videtur dispensare, quando scienter dat beneficium infanti, vel puero ignoranti, id quod intelligit pro tempore impedimenti.

Dispensatio ab Episcopo.

14. Dispensare item valide poterit Episcopus quoad culpam (poterit etiam Vicarius generalis, tum eiusdem Episcopi, ex Merolla tom. 3. disp. 7. c. 6. d. 27. tum Capitulum, Sede vacante, sed non nisi ex speciali mandato Episcopi vel Capituli respectivè, ut habet Merolla ibid. c. 1. d. 1. n. 33. & 34.) dispensare, inquam, valide poterit sed cum rationabili causa in casibus occurrentibus, non verò in perpetuum: sic Pell. tom. 1. tr. 5. c. 8. n. 124. Ratio est, quia ex una parte, ut est communis sententia cum Castrop. alios citant, tom. 1. tract. 3. de dispensat. disp. 6. part. 4. num. 8.) Episcopus non potest dispensare in lege superioris, nisi quando Superior eidem posse positivè concessit, & ex alia parte valet idem dispensare in eadem lege superioris, quando necessitas adest, nec commode adiuvatur Pontifex, & multò magis in casibus, qui frequenter occurrere solent; In iis enim censetur Superior potestatem Episcopis concessisse, ne in rebus frequenter occurrentibus ad Pontificem recurrere cogantur Fideles, sed ita est in casu nostro: ergo, Ita idem ibid. p. 5. n. 5.

15. Dixi (quoad culpam) quia quoad restituendos fructus non potest Episcopus dispensare. Ratio est, quia quoad hos, qui ex iustitia restitui à negligente Officium debent, non apparet posse adeste rationabilem causam dispensandi, & applicandi fructus alienos alteri.

Dispensatio à Prælati Regularium.

16. Denique de dispensatione pro Religiosis exemptis est distinguendum, posse nimirum nos loqui vel de subditis aliquo Ordine sacro initiatis, seu fortè Beneficiis possidentibus, vel de subditis solum obligatis ad Officium ex universali ratione professionis ad Chorum.

Si de prioribus agamus, poterit Prælati in suos eodem modo, quo potest in suos Episcopus, nisi à Superiore fuerit prohibitus, quia prælati etiam Conventualis, ex Soar. lib. 4. de rel. tr. 8. lib. 2. c. 13. n. 15. (nisi is à Superiore limitetur) se habet in hisce casibus frequentibus, sicut Episcopus.

17. Si de posterioribus, facilius poterit idem dispensare: ita Bon. disp. 1. de Hor. Can. q. 2. p. 2. n. 9. dispensatur enim tunc in iure Religiosi, circa quod plus, quam

in iure communi Prælati Religionis autoritatis habent: sicut enim ij possunt in aliis præceptis Religionis (nisi prohibeantur) sic poterunt in hoc. Hinc colligit Bonacina ibidem, Prælatum posse dispensare suos subditos non initiatos sacris, ab Officio ratione studiorum, vel negotiorum.

18. Si quæras, quinam Prælati Regulares possunt in prædictis dispensare? Respondet Bonacina, Supremum, nempe Generalem. At ego pro casibus occurrentibus posse Conventualem non ambigo, quando à Superiore non limitatur: quia si potest, ut modo dixi, cum initiatis, multò magis cum cæteris. Pro longo tempore, seu semper non potest Regula certa constitui, consulat quisque Superioris sui Conventualis autoritatem præsertim verò praxim suæ Religionis, & multò magis privilegia. Quæ ratione Episcopus, vel dicti Prælati si dispensent sine causa non illicite solum verum etiam invalide dispensent, à nobis infr. lib. 3. c. 73. Deo aspirante tractabitur.

Existente denique dubio, an ut excuseris à recitatione, non indigeas dispensatione, eamque an petere obligeris ex supra dictis lib. 1. c. 3. §. 7. v. Hor. Can. & v. Dispensat. colligi potest.

CAPUT VI.

De Peccatis Religioni oppositis.

Hæc sunt Perjurium, Simonia, Adjuratio, Superstitio, (quo nomine multa includimus, ut mox patebit) Sacrilegium, Blasphemia.

De perjurio & adjuratione agam, cum de iuramento de simonia cum de contrahitibus: hic de tribus posterioribus breviter differemus. Adest & tentatio Dei, verum hanc ad vitia Spei adversa non reducimus supra c. 2. §. 2.

§. I. De Superstitione.

1. **D**vplex ea est, Altera, quæ cultus Deo debitus tribuitur creaturæ; Altera, quæ eidem Deo, tribuitur cultus indebitus. Ita Castro Pal. 3. r. 17. disp. 1. de superstitione, p. 1. aliisque ibid. cit. Quoad priorem, quæcunque veneratio creaturæ impena, animo illam ut Deum venerandi, mortalis est, solèque distingui in quinque species; Idololatriam, Magiam, Divinationem, vanam Observantiam, & Maleficium, de quibus mox sigillatim.

2. Quoad posteriorem (quæ nomine generis vocatur absolute superstitio) si tribuas Deo indebitum cultum, hoc est, falsum, peccas mortaliter, ut si cum nunc colas per caeremonias Iudaicas, vel Mahumetanas, profitereris enim sic veras esse Sæctas illas falsas. At si tribuas indebitum cultum, hoc est, verum quidem, sed superfluum, communiter est veniale, ut si in Missa unam vel alteram orationem seu versum adderes, quæ non addit Ecclesia. Dixi (communiter) nam ad mortale posset ascendere, si intermisceretur aliquod hæmonis pactum, vel aliqua gravis irreverentia, vel aliqui sive expressus, sive tacitus contemptus Rubricarum, ut in opus. de sacrific. Missæ, lib. 2. c. 5. §. 1. diximus (vel similia).

3. Ex his colligit Sanchez lib. 1. in Dec. c. 37. num. 7. turpem sonum, vel turpia cantica profanæque admiscere inter divina Officia ad turpem finem esse mortale, quia videtur coli Deus per cultum falsum, qui scilicet Deo displicet: quod intellige præter peccatum contra castitatem ob finem inhonestum, adest peccatum superstitiois propter irreverentiam, quæ modo dicto tunc afficitur Deus Quid si non fiat ad colendum Deum, sed solum ad ipsum finem turpem? Erit etiam superstitio mortalis, quia, præter scandalum, adest Dei injuria, dum in Officio divino, ubi colitur Deus, intermiscetur materia, liter id, per quod offenditur. Quid, si non sint turpia, sed